

handle paa selvstændig Maade, langtfra kan sammenlignes med noget i Retning af det, vi havde under den slesvig-holstenske Kirkeforfatning, nemlig en Kirkedag i Form af Provinsynoden i Rendsborg. Jeg er tværtimod ganske enig med den højtærede Kirkeminister, naar han i sin Forelæggelsestale i det andet høje Ting beto- nede, at han fandt, at det nedsatte kirke- lige Udvalg havde gjort et udmærket Ar- bejde. Men det har jo vist sig senere, at baade Kirkeministeriet og ogsaa Folketingets Udvalg har forstaaet at behandle disse Lovforslag paa meget selvstændig Maade, og derved er efter min Mening netop det rette Forhold kommet frem, det rette Sammenspil af Kraefterne helt igennem.

Vender vi os da til Resultatet af det Arbejde, som er gjort i det kirkelige Udvalg, viser det sig, at der ikke fra sønderjydske Side er rejst nogen som helst Betænkelighed ved at indføre Menighedsraad over hele Landet, ogsaa i de sønderjydske Landsdele. Den enstemmige Tilslutning hertil fra sønderjydske Side i det kirkelige Udvalg og saa vidt mig bekendt ogsaa fra de sønderjydske Rigsdagsmænds Side kunde tyde paa, at der har været noget i den Form for kirkelig Repræsentation, vi tidligere havde i Sog- nene dernede, der ikke har virket helt tilfredsstillende. Forholdet var da ogsaa under den tyske Ordning dette, at den i Sognet valgte Menighedsrepræsentation var delt i to Afdelinger, en, der valgtes ved direkte Valg af Menighedens Medlemmer — denne Repræsentation kaldtes Menighedsrepræ- sentationen —, og en anden, der valgtes af denne Menighedsrepræsentation, og som kaldtes de Kirkeældste. Det var denne sidste Repræsentation, altsaa den ved indirekte Valg valgte Repræsentation, der sammen med de gejstlige i Sognet havde Hovedind- flydelsen paa alle kirkelige Forhold indenfor Kirkesognet. De Kirkeældste og Præsten eller Præsterne i Forening dannede Kirkeforstanderskabet. Naar dette Kirkeforstanderskab traadte sammen med Menighedsrepræsentanterne for sammen med disse at træffe Bestemmelse, kaldtes denne Forsamling Kirkekollegiet. I den tyske Tid var det dette Kirkekollegium, der valgte de Kirkeældste; de afgaaende Kirkeældste og Præsterne havde altsaa Valgret ved Valget af sig selv, om jeg maa bruge det Udtryk. Den ved direkte Valg valgte Menighedsrepræsentation havde egentlig kun Indflydelse paa de rent økonomiske Spørgsmaal indenfor Sognemenigheden, bortset fra, at de ogsaa havde Valgret ved Valget af Kirke- ældste og af Medlemmer til Provstisynoden.

Derimod var der tillagt Kirkeforstander- skabet, altsaa de ved indirekte Valg valgte Kirkeældste, vidtgaende Beføjelser og For- pligtelser ogsaa i aandelige Spørgsmaal. De skulde „ved besindig Anvendelse af alle hertil passende Midler fremme levende Kristendom i Menigheden og efter bedste Evne forhindre det, som kunde virke for- dærveligt paa Sæderne og Sjælene“. De skulde tage Stilling til, om en Præst med Rette kunde tilbagevise et Menigheds- medlem fra Deltagelse i den hellige Nadver eller i en anden hellig Handling. De var be- rettiget til, naar de bemærkede noget i den gejstliges Embedførelse eller Vandel, som var stridende mod hans Embedsstilling eller Menighedens Vel, at paatale dette i Kirke- forstanderskabet. De skulde have deres Op- mærksomhed henvendt paa løsladte straffede Personer og drage Omsorg for dem og i den Anledning henvende sig til muligt bestaaende kristelige Foreninger for at drage Nytte af deres Hjælp. Og det hedder til Slutning om Kirkeforstanderskabets Forpligtelser: „Kirkeforstanderskaberne har at agte paa Ungdommens religiøse Opdragelse og at vare- tage Kirkemenighedens Tarv med Hensyn til Skolen. Misligheder ved Ungdommens religiøse Undervisning eller i sædelig Hen- seende skulde af Kirkeforstanderskabet an- meldes for Skolebestyrelsens lovlige Or- ganer.“

Man vil se, at de Beføjelser og Forplig- telser, der var tillagt Kirkeforstanderska- berne i de sønderjydske Landsdele, og som, naar undtages deres Fornold til Skolen, var opretholdt i deres fulde Omfang i Over- gangstiden, var af langt mere vidtgaende aandelig Rækkevidde end de, som tillægges Menighedsraadene i det foreliggende Lov- forslag. Der kan naturligvis være delte Men- inger om det heldige eller uheldige i at til- lægge et valgt kirkeligt Raad saadanne For- pligtelser som de før nævnte. Personlig vilde jeg nødigt i Kraft af et Valg paadrage mig Forpligtelse til at forhindre „hvad der kan virke fordærvende paa Sæderne og Sjælene“, jeg vilde nødigt være med til at sidde til Doms over, hvem der var værdig til at gaa til Alters eller deltage i en anden hellig Handling. Jeg mener, at det er i den Grad i Modstrid med virkelig kristelig Tankegang, at nogen i det hele taget skal sætte sig til Doms over, hvem der er værdig eller uværdig i det Stykke, at den Slags Beføjelser vilde være mig inderlig imod. Jeg vilde heller ikke gerne være med til at sidde til Doms over Præsten eller at spille Angiver overfor Skole- autoriteterne. Jeg skal ikke komme nær- mere ind paa at uddybe min personlige Op-